

GUDRĪBAS VĀRDI ĢIMENĒM *Sabata pēcpusdienai*

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Sak 5:3–14; Mt 19:5; 1kor 7:3, 4; Sak 13:22; 14:26; 17:22; 23:13; 31:10–31.

ATMIŅAS PANTS:

“Paļaujies uz Kungu no visas sirds – uz paša sapratni vien nepalaidies! Zinies Viņu visos savos ceļos, un Viņš iztaisnos tavas takas” (Sak 3:5, 6).

Lai arī kādā dzīves posmā mēs šobrīd atrastos, mēs visi, protams, esam sākušies no savas mātes un tēva, neskatoties uz to, kādas attiecības mums ar viņiem ir bijušas pēc mūsu piedzimšanas. No otras puses, dažiem cilvēkiem nekad nav bijusi pašiem sava ģimene, ja neskaita to, kurā viņi paši ir uzauguši.

Lai arī kāda būtu mūsu situācija, lai arī kāda dzīves fāze, Sakāmvērdū grāmata satur norādījumus, dzeju, jautājumus un viedus teicienus. Tā runā par ģimenes attiecībām tiešā veidā, bet arī citi gudrības vārdi var tikt attiecināti uz mājām. Sakāmvērdi patiesībā ir rakstīti kā ģimenes dokuments, kurā vecāks nodod bērnam dievbijīgas dzīves atslēgas. Kā vecāks rakstītu padomu vēstuli dēlam vai meitai, kas dodas uz koledžu, apmetas uz dzīvi atsevišķā mājoklī vai sāk strādāt darbavietā, kas ir tālu no mājām, tieši tāpat tēvs raksta Sakāmvērdus dēlam: “Ieklausies, dēls, sava tēva pamācībās, neatmet, ko māte tev māca” (Sak 1:8). 5. Mozus grāmata norādīja vecākiem, lai viņi līdzdala savu gudrību nākamajām paaudzēm. Tieši to dara Sakāmvērdi. Tēva balsī mēs dzirdam Debesu Tēva balsi, kas aicina mūs mācīties.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 4. maijā.

Mīlēt īsto sievieti

Uzskaiti problēmas un sekas, kas ir saistītas ar seksuāliem sakariem pirms laulībām vai ar ārļaulības sakariem, kā tie ir attēloti Sak 5:3–14. _____

Dievbijīgs cilvēks rezervē (ja nav precējies) un saglabā (ja ir precējies) savas dziļākās piekāršanās jūtas un seksuālo intimitāti laulībai. Sakāmvārdos īpaši ir uzrunāti vīrieši, bet tā pati doma, kā tā attiecas uz sievieti, ir izteikta Dziesmu dziesmā (salīdzini Dz 4: 12–15). Aizliegtas mīlestības spēcīgo pievilksanas spēku vajadzētu izsvērt, ņemot vērā šausmīgās grēka sekas. Gadījuma rakstura seksuālajiem sakariem trūkst patiesas nodošanās, tāpēc tie nevar nodrošināt patiesu intimitāti. Tiek izšķiesti materiālie, fiziskie un emocionālie resursi. Vissvarīgākais ir tas, ka cilvēkam ir jāatbild Dievam par saviem lēmumiem.

Seksuālā intimitāte, kas ir viena no vislielākajām Dieva dāvanām cilvēkiem, ir tikai laulības attiecību priekštiesība (Mt 19:5; 1kor 7:3; Ebr 13:4). Sakāmvārdos kā simbols baudai un gandarījumam, ko precētajiem pāriem vajadzētu gūt no savas mīlestības, ir izmantots veldzējošs ūdens. Tas ir salīdzināts ar tuksnesi, kas rodas, ja ir neuzticība. Izteiciens “savas jaunības sieva” norāda, ka, pat tad, kad abi kļūst vecāki, viņu abpusējā nodošanās turpinās. Vīrs vēl joprojām ir savas sievas pievilcības savaldzināts (“apskurbis” [Sak 5:19]).

Kritušajā cilvēces stāvoklī seksuāli instinkti var aizvilināt cilvēku prom no dievišķā nodoma attiecībā uz seksualitāti. Tomēr Dievs cilvēkiem ir devis arī spēku, lai domātu un izvēlētos. Šie kārdinājumi, ja tie netiek pastāvīgi apspiesti, var kļūt ļoti spēcīgi. Stingra turēšanās pie dievišķā nodoma par seksualitāti laulības attiecībās var pasargāt no neatļautu seksuālu attiecību izveidošanās. Izvēle palikt visu mūžu uzticīgam Dieva nodomam, ka seksualitāte ir paredzēta laulībai, norāda ne tikai uz piesardzību, bet arī nes līdzīgu bagātīgu atalgojumu.

Ja tu pazīsti kādu, kas cīnās ar seksuāliem kārdinājumiem, kas var iznīcināt laulību, kādu padomu tu varētu dot šim cilvēkam? _____

Aicinājums tēviem

Ievērojiet, ar kādām rakstura īpašībām, kas var atstāt ilgstošas sekas uz bērniem, ir aprakstīti tēvi:

Sak 13:22; 27:23, 24 _____

_____

Sak 14:26 _____

_____

Sak 15:1, 18; 16:32 _____

_____

Sak 15:27 _____

_____

Sak 29:17 _____

_____

Tēvu raksturiem ir tieša ietekme uz bērniem un uz mantojumu, ko viņi tiem nodod. Bērni meklē tēvos atbalstu, mīlestību, vadību un paraugu. Sakāmvārdi cildina šādus tēvus, kas ir uzticami apgādnieki un gudri ģimenes resursu pārvaldnieki. Ir daudz ceļu, kā mantrausis “pats noposta savu namu” (Sak 15:27); tēviem ir jābūt piesardzīgiem, lai saglabātu kā prioritāti ģimeni, nevis darbu. Dievbijīgi tēvi cenšas būt pacietīgi un valda pār savām emocijām. Viņi respektē savu bērnu atkarību no viņiem. Viņi disciplinē savus bērnus, bet ir uzmanīgi, lai neizmantotu ļaunprātīgi savas autoritātes pozīcijas. Vissvarīgākais ir tas, ka nodevušies tēvi grib sekot Dievam, būt Viņa mīlestības un Viņa Vārda mācības pārvaldībā, lai varētu vadīt bērnu kājas pa pareizajiem ceļiem.

Visbeidzot, vissvarīgākā lieta, ko tēvs var darīt savu bērnu labā, ir mīlēt viņu māti. Viņa uzticība un pastāvīgā pieķeršanās viņai vai arī tās trūkums atstāj ietekmi uz bērnu labsajūtu pat tad, kad viņi jau ir pieauguši.

Sakāmvārdos galvenās tēmas ir uzticība Dievam, nodošanās laulībai un ģimenei, kā arī godprātīgums personīgajā un sabiedriskajā dzīvē. Veiksme visā ir atkarīga no individuālā sirds stāvokļa. Grēka pievilcība ir liela – vai tas būtu sekss, slinkums, bagātība vai vara, bet gudrs vīrs un tēvs meklē Dieva palīdzību, lai pastāvīgi izdarītu pareizos lēmumus.

Cik svarīgi šeit izteiktie morāles principi ir ikvienam, arī tiem, kas nav tēvi? Kā tava rīcība, vai tā būtu laba vai ļauna, ietekmē citus, īpaši bērnus? Kur tev vajadzētu būt piesardzīgākam? _____

Rājiens ar mīlestību

Ko Sakām vārdi māca par to, cik svarīga ir bērnu disciplinēšana un norāšana? Sak 10:17; 23:13, 14; 29:1; 29:15. _____

_____

_____

Vecāki reizēm disciplinē savus bērnus, lai liktu viņiem saprast, kāda uzvedība ir sociāli nepieņemama, lai sodītu par nepaklausību vai pat izteiktu savu nepatiku, kad viņi ir apkau-noti. Bet kāds ir Dieva nodoms attiecībā uz šo jauno Viņa ģimenes locekļu disciplinēšanu? Sakām vārdi runā par disciplinēšanu nākotnes cerības kontekstā (Sak 19:18). Dievbijīgi vecāki zina, ka bērniem ir grēcīga daba. Tikai viens spēks var palīdzēt viņiem šajā ceļā, un tas ir Kristus spēks (sk. Elena Vaita “Audzināšana”, 29. lpp.). Kristīgas bērnu audzināšanas, tai skaitā disciplinēšanas, misija ir vadīt bērnus pie Dieva.

Kristū disciplīna tiek uzskatīta ne kā sods, ne arī kā autoritātes izpausme, bet kā glābjoša pamācība. Dieva plāns ir, ka mīloši vecāki, zinādami, cik spēcīgs ir grēks, vadīs savu bērnu kājas pie Kristus. Gādīgi vecāki pamāca laipni un stingri, apvaldot un vadot bērnus dzīves agrīnajos gados, tieši tāpat kā dārzkopis kopj tikko iestādītu koku, līdz parādās paškontrolē un jauniešis sāk uzticēties Dievam un sadarboties ar Dieva plānu, lai tiktu glābts, pieaugtu un nobriestu.

Kāda vēsts vecākiem ir atrodama Sak 13:24; 23:13, 14? _____

_____

_____

Tikai daži panti piemin “rīksti” (“shebet” ebr. val.) bērnu disciplinēšanas kontekstā. Kris-tīgās bērnu audzināšanas literatūrā populārs ir uzskats, ka vecākiem vajadzētu lietot rīksti tā, kā to dara dievišķais Gans, kas vada Savu ganāmpulku (Ps 23:4).

Citur Raksti norāda uz pacietīgu pamācīšanu, nepārtrauktu parauga rādīšanu, labu komunikāciju un tuvām attiecībām, lai ietekmētu bērnus uz pārmaiņām (5Moz 11:18, 19). Bērnam ir jājūt, ka vecāki viņu mīl, lai disciplīna panāktu vēlamo labošanas un glābšanas rezultātu (Sak 13:24).

Kā vecāki var nokārtot attiecības ar bērniem, ja disciplīna nav sasniegusi savu mērķi un bijusi pārāk skarba un pārprasta? _____

_____

_____

Vai dzīve jumta galā ir labāka?

Kā sakāmvārdi grāmata ar humoru runā par dažām no mājas dzīves nepatīkamajām lietām? Sak 21:9, 19; 27:15, 16. Kāda ietekme ir šim humoram? _____

Daudzi sakāmvārdi runā par to, kā mēs izturamies cits pret citu tuvās attiecībās. Tajos doma ir izteikta ar vieglu pieskārienu un spilgtu asprātību, kā, piemēram, par neiejūtīgu draugu, kas “dziesmas dzied skumīgai sirdij” (Sak 25:20) un par ģimenes locekli, kas ceļas agri un “sveic” gulētājus “skaļā balsī” (Sak 27:14). Sievas, lasot pantus par ķildīgām sievām, varētu gribēt pievienot dažus “sakāmvārdus” par vīriem! Viņas varētu atspēkot šos vārdus, sakot, ka šie sakāmvārdi iemūžina pašu problēmu, uzbrūkot tikai sievietēm, lai gan vīri, kas arī ir atbildīgi par mājas gaisotni, ir tikpat spējīgi būt ķildīgi. (Iedomājies, kā bija dzīvot zem viena jumta ar priesteriem Hannu un Kajafu!)

Priecīga sirds palīdz. Humora izjūta ģimenes dzīvē ir laba lieta. Humors ieeļļo dzīves mehānismu, palīdzot mazināt spriedzi un sasprindzinājumu. “Liksma sirds dziedina, sirds-sāpes kaltē kaulus” (Sak 17:22). Sakāmvārdi izmanto paši savu dziedināšanas līdzekli visā grāmatā un dod mums atļauju nedaudz pasmīnēt par uzvedību, kas kaitina un uzbudina. Varbūt tad, kad mēs esam pasmaidījuši (vai piedzīvojuši nelielas sirdssāpes, ja joks ir par mums), mēs esam labāk sagatavoti runāt par ieradumiem un rīcību, kas mūs uzbudina vai kaitina. No otras puses, humoru nevajadzētu izmantot, lai apietu vai mazinātu to jautājumu nozīmi, kam nepieciešama nopietna uzmanība.

Nedaudz paaugstināta temperatūra var būt simptoms hroniskai infekcijai. Strīdi, kašķi un sūdzēšanās var būt signāls, ka kāds no ģimenes locekļiem apspiež dusmas, kas varbūt ir saistītas ar grūtībām kopdzīvē vai komunikāciju attiecībās. Partneris, kurš sūdzas, iespējams, cenšas mazināt otra varu, kontroli un nevēlēšanos runāt. Ja infekcija būs likvidēta, simptomi pazudīs. Ģimenes locekļiem nevajadzētu izvairīties no problēmas vai citam no cita, bet gan balstīties uz Kunga mīlestību un savu ziedošanos citam cita labā un izteikt savas vajadzības un jūtas, nonākt pie savu dusmu cēloņa un to likvidēt.

Kāpēc smieklī mājās ir tik svarīgi? Kā tos var izmantot uz labu, vai arī kā tie var kļūt sabojāti un izmantoti uz ļaunu? Grupā līdzdaliet savu atbildi. _____

Patiesi bagāta sieva

Sakāmvārdu grāmata noslēdzas ar slavas dziesmu sievai ar cēlu raksturu. Nosaki, kādas rakstura īpašības tiek cildinātas! Sak 31:10–31. _____

Aprakstītā sieviete ir īpaša, un tāda ir arī dzeja. Katrs no pantiem, sākot ar Sak 31:10, sākas ar vienu no 22 ebreju alfabēta burtiem. No šāda pagodinājuma vērtīgai sievai mēs varam saprast, ka pat viss nacionālais alfabēts tikko spēj nodrošināt pietiekamu ietvaru, lai viņu pienācīgi cildinātu.

Sakāmvārdu uzsvars uz laba partnera apprecēšanu atspoguļojas rabīna domugraudā: “Vīra mājas ir viņa sieva.” “Krietna sieva vainags savam vīram, kā kaulu puve ir dulbure” (Sak 12:4). Šeit, Sakāmvārdu beigās, vienas sievietes portretā ir iepītas dažādas sievietes prasmes ideālā variantā: apgērba izgatavošana, nekustamā īpašuma pirkšana, lauksaimniecība, mājas un finanšu vadība. Vienlaikus viņa labi rūpējas par savu ģimeni. Viņi viņu mīl un slavē.

Šie vispusīgie talanti nav jāsaģaida katrā sievietē, ne arī tie ir domāti kā mēraukla, pēc kuras vīriem vajadzētu mērīt savas sievas. Drīzāk Sakāmvārdu grāmata, aprakstot šīs spējas un īpašības, izsaka to, kas ir vissvarīgākais un vienādi attiecināms gan uz sievietēm, gan uz vīriešiem: uzticamība, līdzjūtība, izturība, uzticība, laipnība un čaklums. Šādas dzīves noslēpums saskaņā ar Sak 31:30 ir tas, ka viņa “bīstas Dievu” (NKJV).

Sak 31:10 vārds “krietna” jeb “ar cēlu raksturu” (NIV) nozīmē “spēks”, “varenība” vai “bagātība”. Ps 62:10 tas ir tulkots kā “bagātības”, savukārt Jozuas vīrus apraksta kā “varenos spēka-vīrus” (Joz 1:14). Boazs cildina Rutī ar vārdu “varena” sieva (Rut 3:11). Sak 31:10 ir vārdu spēle ar vārdu “bagātība” (NKJV). Patiesa bagātība ir raksturs, godprātīgums un dievbijība. Tas lielā mērā pārsniedz to vērtību, kāda ir dārgiem akmeņiem.

Kādas varonīgas un krietnas sievietes ir ietekmējušas tavu dzīvi? Kā tu paplašinātu dievbijīgas sievietes rakstura īpašību sarakstu, tikumus un spējas? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Sirds kavēšanās Debesīs. "Kristiešiem vajadzētu būt piesardzīgiem, lai viņi čakli uzturētu savu sirdi. Viņiem vajadzētu izkopt mīlestību uz meditāciju un lolot nodošanās garu. Daudzi nelabprāt pavada laiku apcerē, Rakstu pētīšanā un lūgšanā, it kā šādi pavadīts laiks būtu zaudēts. Es vēlētos, kaut jūs visi varētu redzēt šīs lietas tā, kā Dievs tās redz, jo tad jūs padarītu Debesu valstību par svarīgāko. Ja jūs sirdis kavēsies Debesīs, tas dos enerģiju visām jūsu labajām īpašībām un pievienos dzīvīgumu visos jūsu pienākumos. Prāta disciplinēšana, lai pārdomātu Debesu lietas, pievienos dzīvīgumu un nopietnību visām jūsu pūlēm. [...] Mēs esam punduri visās savās garīgajās spējās [...] (Ef 4:13)." (Elenas Vaitas komentārs "The SDA Bible Commentary" 3. sēj., 1157. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Daudzi kristieši par noderīgu uzskata atbalsta grupu, lai "sargātu savas sirdis" pret kārdināšanām. Kādos veidos tas varētu vairost lūgšanu, Bībeles izpēti un paļaušanos uz Svēto Garu? Kāpēc dažos gadījumos būtu labi meklēt profesionālu palīdzību, ja kāds patiešām cīnās ar kārdinājumiem, kas vada viņu grēkā, un viņam liekas, ka viņš nespēj apstāties?

2. Grupā skaļi izlasiet savas atbildes uz trešdienas pēdējo jautājumu. Pārrunājiet, kas ir jūsu dažādo atbilžu pamatā. Kā smieklī un humors var tikt izmantoti nepareizi un kļūst kaitējoši, kā tas ir ar daudzām brīnišķīgām lietām, ko Dievs mums ir devis?

3. Kādas rakstura īpašības mūsdienu kultūra cildina sievietē, salīdzinot ar Sak 31. nodaļu? Kā mēs kā indivīdi varam pasargāt sevi no līdzdalības tādā pašā degradējošā attieksmē?

4. Kāda attieksme pret ģimenes dzīvi valda jūsu kultūrā, kas tiešā veidā konfliktē ar Bībelē aprakstītajiem ģimenes dzīves principiem? No otras puses, vai jūsu kultūrā ir arī tādas attieksmes, kas sakrīt ar Bībeles principiem? Ja jā, kādas tās ir un kā tās var tikt izmantotas, lai stiprinātu mūsu ģimenes?